

УДК: 616.914 — 036.22 — 022.1(477)

А.А. Кожокару¹, Г.В. Моїсєєва², В.А. Баркевич¹, О.М. Іванько¹

ЕПІДЕМІОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАХВОРЮВАНOSTІ НА ВІТРИАНУ ВІСПУ СЕРЕД ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ МОЛОДОГО ПОПОВНЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

¹Українська військово-медична академія, м. Київ²Департамент медичних імунобіологічних препаратів та імунопрофілактики ДП “Державний експертний центр МОЗ України”, м. Київ

У статті наведені дані щодо захворюваності на вітряну віспу серед військовослужбовців молодого поповнення Збройних Сил України. Проведено серологічне дослідження серед осіб 1987–1994 років народження на наявність антитіл до збудника вітряної віспи. Враховуючи, що до лав Збройних Сил України призиваються особи, які перехворіли у дитинстві на вітряну віспу, постає питання доцільності проведення попереднього визначення наявності та титрів антитіл до збудника вітряної віспи.

Ключові слова: вітряна віспа, військовослужбовці, вакцинопрофілактика

За даними сучасних епідеміологічних досліджень, вітряна віспа щорічно вражає мільйони людей у світі [5]. В Україні кожен рік реєструється 100–130 тисяч випадків захворювань на цю інфекцію. По рівню захворюваності вітряна віспа поступається лише грипу та гострим респіраторним вірусним інфекціям (ГРВІ), приносячи значні економічні збитки [4].

Однією із актуальних проблем військової епідеміології на сучасному етапі залишається захворюваність на вітряну віспу, яка в останні роки має неухильну тенденцію до зростання серед всіх категорій військовослужбовців. Найбільш ураженим прошарком є категорія військовослужбовців строкової служби, серед яких рівень захворюваності на вітряну віспу майже в 30 разів більший, ніж у інших категорій військовослужбовців [3].

Вітряній віспі притаманний в більшості випадків легкий клінічний перебіг. Звичайно хвороба закінчується одужанням, але в окремих випадках реєструються тяжкі форми вітряної віспи та специфічні ускладнення. З кожним роком відбувається “подорослішення” цієї інфекції, що підвищує ризик появи тяжких форм та ускладнень.

Враховуючи високий рівень захворюваності, ускладнення та високу сприйнятливості до вітряної

віспи, перед фахівцями постає питання ефективності проведення специфічної профілактики вітряної віспи та створення надійного штучного імунітету, як єдиного ефективного методу профілактики цієї інфекції, тобто вакцинопрофілактики [1, 2]. Але, в Україні, на відміну від частини європейських країн та США, вакцинація проти вітряної віспи не є обов’язковою. Серед країн ЄС вакцинація проти вітряної віспи на національному рівні проводиться у Австрії, Німеччині, Греції, Італії, Іспанії, Латвії, Швейцарії та на Кіпрі. В Україні у 2006 р. вакцинація проти вітряної віспи введена у розділ Календаря щеплень “Рекомендовані щеплення” та пропонується для груп ризику, а саме: дітям, починаючи з 15-місячного віку і які не хворіли раніше; дітям при вступі до школи; працівникам охорони здоров’я та освіти, які мають високий ризик інфікування і не хворіли на вітряну віспу.

На даний час в Україні зареєстровані 3 вакцини проти вітряної віспи: дві моно (ВАРІЛРИКС™ виробництва GlaxoSmithKline Biologicals s.a., Бельгія, з 2002 р. та OKАВАКС виробництва BIKEN, The Research Foundation For Microbial Diseases of Osaka University, Японія, з 2008р.) та одна комбінована вакцина для профілактики кору, паротиту, краснухи та вітряної віспи –ПІОРИКС ТЕТРА™ (GlaxoSmithKline Biologicals s.a., Бельгія, з 2011 р.). Дані вакцини використовуються у приватних кабінетах щеплень та можуть закуповуватись за кошти місцевих бюджетів та окремих організацій.

Вивчення проявів сучасного перебігу епідемічного процесу вітряної віспи в Україні є пріоритетним завданням науки, кінцевою метою якої є удосконалення епідеміологічного нагляду та профілактики цього захворювання.

Мета роботи: подальше дослідження епідеміологічних проявів вітряної віспи в сучасних умовах та надання рекомендацій щодо удосконалення епідеміологічного нагляду за цією інфекцією.

© А.А. Кожокару, Г.В. Моїсєєва, В.А. Баркевич, О.М. Іванько

Матеріали і методи

Дослідження проводилися серед осіб молодого поповнення призову 2012 р. Для проведення досліджень було відібрано 200 осіб, яким був присвоєний індивідуальний номер за класифікацією А001–А200. Усі особи, які приймали участь у дослідженні, підписали Інформовану згоду на забір крові та заповнювали Індивідуальну реєстраційну форму, в якій зазначався соціальний статус сім'ї суб'єкта, анамнез щеплення від народження до забору крові, перенесені інфекційні та неінфекційні захворювання, оперативні втручання та інше.

Серед 200 відібраних зразків крові у 14 визначався гемоліз, у зв'язку з чим було не можливо здійснити їх дослідження. Таким чином, на наявність антитіл до вірусу вітряної віспи (маркер раніше перенесеного захворювання) було досліджено 186 сироватки, відібрані від осіб 1987–1994 рр. народження. Виявлення антитіл до збудника вітряної віспи проводилось методом імуноферментного аналізу (ІФА) на тест-системі "Векто VZV-IgG" виробництва ЗАО "Вектор-Бест", Росія.

Результати та їх обговорення

До 2000 р. вітряна віспа серед особового складу строкової служби ЗС України спостерігалась у вигляді поодиноких спорадичних випадків захворювання із невеличкими сезонними груповими осередками із річним підсумком від 10 до 37 випадків захворювань. З 2000 р. практично щороку спостерігається поступове збільшення кількості випадків захворювань вітряною віспою (рисунок).

З 186 досліджуваних осіб на вітряну віспу перехворіли 132 особи (70,9%). З них у 94 є відповідний запис у медичній документації. Крім

того, перенесена у дитинстві хвороба підтверджувалася наявними титрами антитіл до вірусу вітряної віспи.

У 38 осіб (20,4%) титри антитіл у сироватках крові визначалися, але був відсутній запис у медичній документації. З них у 33 були присутніми антитіла до збудника краснухи, але у медичній документації є запис про перенесену вітряну віспу, що говорить про неправильну диференційну діагностику за клінічними проявами та відсутність лабораторного підтвердження перенесеної хвороби. У 18 осіб не було запису про перенесену вітряну віспу або краснуху, з них у 3-х визначався захисний рівень антитіл до вірусу вітряної віспи, у 15 — до краснухи, що говорить про хибні трактування при проведенні диференційної діагностики захворювання з алергічними патологічними станами або про те, що батьки військовослужбовця взагалі не звертались до лікаря за медичною допомогою, оскільки захворювання переносилось дитиною у легкій формі.

Відповідно до результатів серологічного дослідження, 54 особи (29,1%) не хворіли на вітряну віспу. З них у 24 є запис у медичній документації про перенесену у дитинстві вітряну віспу, хоча фактично визначаються антитіла до вірусу краснухи, але відсутній запис у медичній документації про захворювання на краснуху. Це також свідчить про неправильну диференційну діагностику за клінічними проявами та відсутність лабораторного підтвердження перенесеної хвороби.

Висновки

1. Серологічні дослідження показують високий відсоток хибних трактувань при проведенні диференційної діагностики дитячих інфекційних хвороб, особливо вітряної віспи та краснухи. Відмічаються погрішності у реєстрації перенесених інфекцій у медичній документації.

2. Необхідним є посилення контролю за веденням медичної документації.

3. Рівні захворюваності на вітряну віспу в останні роки мають неухильну тенденцію до зростання серед всіх категорій військовослужбовців Збройних Сил України.

4. Найбільш ефективним засобом профілактики вітряної віспи залишається вакцинопрофілактика.

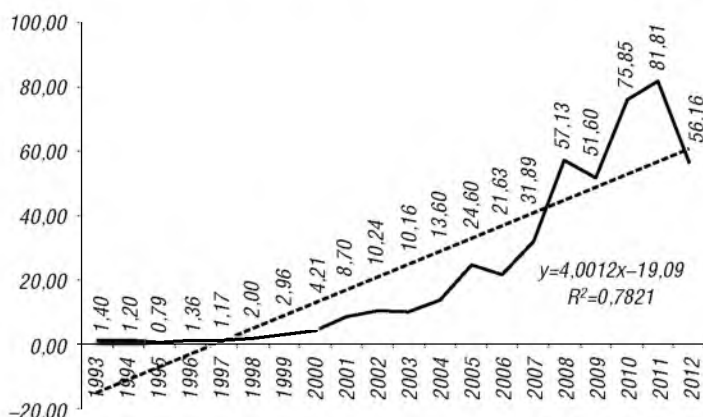

Рисунок. Динаміка багаторічної захворюваності на вітряну віспу серед військовослужбовців строкової служби Збройних Сил України

Перспективи подальших досліджень. Враховуючи, що до лав Збройних Сил України призиваються особи, які перехворіли у дитинстві на

вітряну віспу, постає питання доцільності проведення попереднього визначення наявності титрів антитіл до збудника вітряної віспи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зубленко О.В. Вітряна віспа в Україні та сучасний підхід до її профілактики / О.В. Зубленко // Сімейна медицина. — 2006. — № 2. — С. 90–93.
2. Зубленко О.В. Епідеміологічна характеристика вітряної віспи в м. Києві / О.В. Зубленко, І.Г. Маркович // Сучасні інфекції. — 2004. — № 4. — С. 28–32.
3. Особливості епідемічного процесу вітряної віспи серед військовослужбовців Південного регіону / В.М. Півник, А.А. Рожков, М.В. Тверезовський [та ін.] // Актуальні проблеми транспортної медицини. — 2011. — № 2 (24). — С. 52–57.
4. Роль вірусу Varicella zoster у патології людини та шляхи специфічної профілактики / О.П. Сельнікова, В.І. Задорожна, Л.М. Чудна [та ін.] // Український журнал дерматології, венерології, косметології. — 2003. — № 2 (9). — С. 10–16.
5. Heininger U. Varicella / U. Heininger, J.F. Seward // Lancet. — 2006. — Vol. 368 (9544). — P. 1365–1376.

ЭПИДЕМИОЛОГИЧЕСКАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАБОЛЕВАЕМОСТИ ВЕТРЯНОЙ ОСПОЙ СРЕДИ ВОЕННОСЛУЖАЩИХ МОЛОДОГО ПОПОЛНЕНИЯ ВООРУЖЕННЫХ СИЛ УКРАИНЫ

А.А. Кожокару¹, А.В. Моисеева², В.А. Баркевич¹, О.М. Иванько¹

¹Украинская военно-медицинская академия, г. Киев

²Департамент медицинских иммунобиологических препаратов и иммунопрофилактики
ДП “Государственный экспертный центр МЗ Украины”, г. Киев

В статье приведены данные заболеваемости ветряной оспой среди военнослужащих. Проведено серологическое исследование среди лиц 1987–1994 гг рождения на наличие антител к возбудителю ветряной оспы. Установлено, что 70,9% лиц, призывающиеся в Вооруженные Силы Украины, переболели в детстве ветряной оспой до проведения вакцинации, потому является целесообразным проведение предварительного определения наличия антител к вирусу ветряной оспы.

Ключевые слова: ветряная оспа, военнослужащие, вакцинопрофилактика.

EPIDEMIOLOGICAL CHARACTERISTICS OF CHICKEN POX MORBIDITY AMONG MILITARY YOUNG RECRUITS OF ARMED FORCES UKRAINE

A.A. Kozhokaru¹, A.V. Moiseeva², V.A. Barkevich¹, O.M. Ivanko¹

¹Ukrainian Military Medical Academy, Kiev

²Department of medical immunobiological preparations and immunization
DP “State Expert Center MoH Ukraine”, Kiev

The paper presents the data-infection among military personnel. Serological survey conducted among 1987–1994 years of birth for the presence of antibodies to chicken pox. Found that 70.9% of recruits in the Armed Forces of Ukraine, chickenpox in childhood chicken pox vaccination before, because is advisable to conduct preliminary determination of the presence of antibodies to chicken pox.

Key words: chicken pox, military personnel, vaccination.